

DEN NORSKE KIRKE
Kirkelig fellesråd i Sarpsborg

dotk 100

200605811	15.11.06
ki-501	

Pb 237
1702 SARPSBORG
Tlf: 69116795
Faks: 69116733

Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

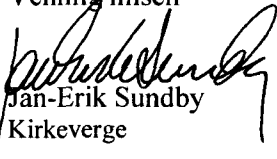
Sarpsborg 14.11.2006
Vår saksbehandler: Jan-Erik Sundby
Vår ref.: 06/00055-004
Arkivkode: 011

Høring: NOU 2006:2 - Statskirkeordningen - framtidige organisering

Vi viser til brev datert 24.04. fra Statsråden i Det konglige kultur- og kirkedepartement adressert høringsinstansene.

Vedlagt følger høringsuttalelse fra Kirkelig fellesråd i Sarpsborg. Utfylt svarskjema følger også vedlagt.

Vennlig hilsen

Jan-Erik Sundby
Kirkeverge

HØRINGSSVAR STAT KIRKE

Høringsuttalelse fra Kirkelig fellestråd i Sarpsborg:

Innledning samt merknad til spørsmål 1

Det overordnede prinsipp for statens tros- og livssynspolitikk bør være at staten gir rom for fri og uavhengig utøvelse av tro og livssyn. Videre at staten med sin eksklusive rett til innkreving av skatter og avgifter er ansvarlig for finansiering av samfunnets fellesgoder og derfor også må sørge for økonomiske akseptable betingelser for at tros- og livssynssamfunn skal kunne i vare ta sine daglige oppgaver.

Norsk lovgivning må ikke gi trossamfunnene begrensninger utover det som er nedfelt i internasjonal rett akseptert av Norge.

Vi mener videre at det er grunnleggende viktig for kirken å utvikle sin egen organisasjon på lokalplanet slik at de ressursene kirken disponerer, kan utnyttes optimalt og slik at kirkens personal, ansatte og frivillige medarbeidere, kan utføre en best mulig innsats sett i forhold til kirkens mål. En styrking av kirkens demokratiske organer slik Gjønnesutvalget påpeker er sentralt. Først etter en slik omstilling vil det være grunnlag for å etablere en friere kobling mellom stat og kirke.

For å styrke interessen for deltakelse i kirkens rådsorgan (nedenfor kalt lokalt kirkestyre) og oppslutning om valg av disse, må det lokale kirkestyre etter vår oppfatning gis økt myndighet, klarere definerte arbeidsoppgaver, større handlingsrom og forutsigbare økonomiske rammer. Fellestrådet er enige med utvalget i at prester og proster også bør tilsettes av kirkens demokratisk valgte organ slik at arbeidsgiverlinjene samles. Rådstrukturen må etter fellestrådets oppfatning utvikles slik at det lokale kirkestyret omfatter enheter som er store nok til å operere som selvstendige robuste og fleksible enheter med tilstrekkelig kompetanse til å håndtere arbeidsgiveransvar, oppgaveløsning og kunne ta ansvar for regnskap og økonomi og sekretariatfunksjoner for folkevalgt styre. Enhetsstørrelsene må "skreddersys" i hvert enkelt tilfelle i forhold til demografi, geografi og andre lokale forhold.

Merknad til spørsmål 2 og 3

Enhver særbehandling av kirken i norsk lov vil etter vår oppfatning kunne gi dekning for begrepet statskirke enten det refereres til formuleringer i grunnlov, annen lovgivning eller bevilgningsvedtak. Statskirkeordning må etter vår oppfatning ikke bare defineres til å gjelde dagens ordning hvor regjeringens medlemmer som også er medlemmer av statskirken, er kirkestyre.

Det er fullt mulig å foreta en rekke endringer i kirkens indre organisering og i forholdet mellom kirkestatsråd og kirken ellers uten nødvendigvis å endre grunnloven. Reell makt kan overføres til kirken selv innenfor rammene av en statskirkeordning av den type vi har i dag.

En rask avvikling av statskirkeordningen kan etter vår oppfatning føre til en fremmedgjøring av kirken for svært mange kirkemedlemmer som opplever dagens kirkestyret som kjent og forutsigbart. Fellesrådet mener at kirkestyrets reelle styring kan bygges ned ved at kirkens egne organer i større grad får ansvar for å legge fram for kirkestyret de syn kirken har i ulike saker.

Merknad til spørsmål 4

Når det gjelder finansiering av kirken, er vi enig med utvalget i at skatter og andre offentlige inntekter må kunne benyttes til å dekke kostnader ved drift av fellesgoder som kirken. Det er etter vår oppfatning selvsagt at kirken finansieres av det offentlige eller ved hjelp offentlig innkreving så lenge retten til å innkreve midler er eksklusiv for staten (stat og kommune).

Det er etter fellesrådets mening viktig for det lokale kirkestyret at de økonomiske betingelsene er forutsigbare. I dag er kirken og fellesrådet avhengig av årlige budsjettvedtak i de lokale kommunestyrene. Tilskuddsordningene til kirken må baseres på klare objektive kriterier, og det lokale kirkestyret må kunne disponere tildelte midler fritt dog innenfor de regler og ordninger kirken legger til grunn. Vi viser i denne sammenhengen til kommunesektorens krav og ønsker om at midler ikke øremerkes men er fritt. Fellesrådet vil påpeke at flertallets forslag om finansiering av kirken etter alt å dømme vil gi redusert handlingsrom lokalt i og med at stat og kommune for ansvar for å finansiere hver sine områder. Forslaget vil dermed bidra til ytterligere reduksjon av interessen for lokalt kirkelige styrearbeid.

Eksempel på en forutsigbar finansieringsordning basert på objektive kriterier er innføring av livssynsavgift som fordeles etter medlemstall. Det lokale kirkestyret vil da innenfor den økonomiske rammen dette gir, foreta sine prioriteringer uavhengig av årlige budsjettvedtak i stat og kommune.

Kommunene vil etter forslaget fra flertallet i utvalget fortsatt sitte med pålegg om finansiering av virksomhet de ikke har ansvar for å drive men bare finansiere. Etter fellesrådets oppfatning er kommunal finansiering en ulogisk ordning så lenge kommunestyret ikke har ansvar for det kirkelige feltet som de bevilger penger til. Både kirke og kommune vil være tjent med at staten tar ansvaret for finansiering som for eksempel med ordninger foreslått ovenfor. Da vil kommune og kirke kunne utvikle lokalt samarbeid på en konstruktiv måte.

Muligheten for innsamling av frivillige midler vil alltid være til stede. Slike midler er ment å finansiere tiltak de lokale kirkelige råd ønsker å gjennomføre og som ikke kan sies å være et offentlig ansvar. Dersom man fortsatt skal ha en finansiering basert på skjønnsmessige vurderinger, er det imidlertid viktig å definere klarere hva bevilgende myndighet har ansvar for å finansiere slik at frivillige innsamlede midler ikke må benyttes til å dekke kostnader knyttet til oppgaver som i utgangspunktet er ment å være offentlige finansiert.

Finansiering basert på livssynsavgift eller tilsvarende, vil ikke medføre tilsvarende vansker. Det er da opp til det lokale kirkestyre og sørge for en samlet finansiering for å nå sine mål. Gaver vil da være et bidrag som kommer i tillegg til og ikke som erstatning for grunnfinansieringen gjennom offentlig ordning.

Merknad til spørsmål 5

Fellesrådet ønsker økt bruk av direkte valg i kirken og at dette gjøres gjeldende på lokalt kirkestyrenivå som i mange steder vil være dagens fellesrådsnivå. Utvalget vil påpeke at fellesrådsnivået vil ha en parallell i kommunevalg og dermed være en gjenkjennbar størrelse. Videre bør det være et direkte valg på bispedømmerådsnivå. Det lokale nivået vil i stor grad handle om bruk og disponering av ressurser mens stiftsnivået vil arbeide med saker av mer teologisk og prinsipiell art.

Den lave valgdeltakelse er etter fellesrådet oppfatning ikke oppsiktsvekkende lav sett i forhold til valg ellers i samfunnet av styrer og råd for eksempel i lokale partiorganisasjoner. Gjønnes-utvalget referer selv til DK som ikke avholder valg dersom det legges fram bare en liste til valget. Høy valgdeltakelse er etter vår oppfatning ikke et mål i seg selv. Vel så viktig som økt valgdeltakelse, er behovet for å styrke interessen for å delta i styrer og råd slik at representativiteten blir best mulig.

Merknad til spørsmål 7 – gravferdsforvaltningen.

Vi støtter mindretallets forslag om at kirken fortsatt skal forvalte kirkegårdene og driften av disse og viser til mindretallets begrunnelse for dette, men vi foreslår i tillegg at det skilles klart mellom kirkegårdsdrift og annen kirkelig virksomhet på det økonomiske området. Dette vil sikre at det ikke overføres ressurser mellom et område som skal være tilgjengelig for alle i samfunnet, og den menighetsrettede virksomheten. Dette er i motstrid til ønsket om størst mulig handlefrihet lokalt for det lokale kirkestyret slik vi har redegjort for ovenfor, men på dette området er et slikt skille etter vår oppfatning et riktig prinsipp. I den svenske modellen praktiseres et tilsvarende skille. Fortsatt kommunal finansiering av dette område vil ikke være til hinder for det lokale kirkestyrets handlingsrom.

Det bør også etableres ordninger hvor det kan frikjøpes gravplasser mellom kirkelige enheter. Dette kan være viktig generelt når pårørende og den døde bor i forskjellige kommuner. Videre kan det være viktig for frikjøp av gravplasser for medlemmer av minoritetssamfunn som av praktiske grunner vil etablere seg på færre kirkegårder.

I tillegg støttes utvalgets forslag om ombuds- og rådgivningsorgan for gravferd. Fellesrådet tar til etterretning forslaget om å skifte navnet på gravarealet fra kirkegård til gravlund i lovverket. Fellesrådet mener at det fortsatt vil være naturlig å omtale middelalderkirkegårder som kirkegård da dette arealet i de fleste tilfelle er kirkens naturlige tomt samt den lange tradisjonen disse områdene har som kirkens gravsted. Fellesrådet har i prinsippet ikke innvendinger til at vigsling foreslås gjennomført per kvartal. Imidlertid tror vi at dette vil bidra ytterligere til kompliserende driftsforhold og en varig gruppeinndeling av døde som ikke har paralleller i samfunnet ellers.

Merknad til spørsmål 8 – forvaltning av kirkebyggene.

Fellesrådet oppfatter at økonomisk ansvar innebærer myndighet til å styre de aktiviteter som genererer kostnader samt videre sørge for at de utgiftene som oppstår betales. Vi mener at ordningen slik den er i dag innebærer at den lokale kirke har det økonomiske ansvaret. Etter vår oppfatning er det kirkelige organer som må ha myndighet til å kunne regulere de aktivitetene som medfører påløp av kostnader. Videre er det en forutsetning at det sammen

med økonomisk ansvar følger finansieringskilder som kan dekke kostnadene ved en normal aktivitet slik at også forsvarlig FDVU for kirkebyggene kan opprettholdes.

Fellesrådet er usikker på om skissert modell for inndekning av merkostnader ved vedlikehold og drift av antikvariske bygg, er hensiktsmessig.

Utvalget gir ingen detaljert beskrivelse av hvordan merkostnadene ved forvaltning av antikvariske bygg skal kunne beregnes. En vesentlig merkostnad er utlegg til FDVU for alternative hus (menighetshus) som erstatter de funksjoner slike kirker ikke kan tilby som følge av vernetiltak. Fellesrådet oppfatter også ordning for tildeling av midler etter søknad til spesielt sentralkirkelig organ med godkjenning av riksantikvar, for å være en tungvint og svært byråkratisk ordning og at dette videre bidrar til å redusere handlingsrommet for det lokale kirkestyret.

Utfylling av skjema:

(Fellesråd)

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

SVAR I FRITEKST

Overordnede prinsipper bør legges til grunn at staten gir rom for fri og uavhengig utøvelse av tro og livssyn. Videre at staten med sin eksklusive rett til innkreving av skatter og avgifter er ansvarlig for finansiering av samfunnets fellesgoder og derfor også må sørge for økonomiske akseptable betingelser for at tros- og livssynssamfunn skal kunne i vare ta sine daglige oppgaver.
Norsk lovgivning må ikke gi trossamfunnene begrensninger utover det som er nedfelt i internasjonal rett akseptert av Norge.

2. Den norske kirke som statskirke:

Alternativer:

Bør fortsette

Bør avvikles

Vet ikke / ønsker ikke å svare

FORSLAG TIL SVAR: *Bør fortsette*

(Se merknader i uttalelsen.)

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

Grunnloven

Egen kirkelov vedtatt av Stortinget

Lov om trossamfunn

Vet ikke / ønsker ikke å svare

FORSLAG TIL SVAR: *Grunnloven*

4. Hvordan bør den norske kirke finansieres?

Gjennom medlemsavgift

Medlemsavgift med noe støtte fra det offentlige

Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift

Offentlig finansiering uten medlemsavgift

Vet ikke / ønsker ikke å svare

(Se merknader i uttalelsen.)

FORSLAG TIL SVAR: *Offentlig finansiering uten medlemsavgift.*

5. Hvordan bør valgordningen og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

*Valgordningen bør være som i dag.
Øke bruk av direkte valg til kirkens besluttede organer.
Vet ikke / ønsker ikke å svare*

FORSLAG TIL SVAR: *Økt bruk av direkte valg til kirkens besluttede organer.*

Eventuelle andre ordninger: *Ingen forslag.*
(Se merknader i uttalelsen)

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

(Til sammen 6 alternativer)

SVAR: Forslag: *Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget.*

Eventuelt annet: *Ingen forslag.*

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

*Den lokale kirke
Kommunen
Vet ikke / ønsker ikke å svare*

FORSLAG TIL SVAR: *Den lokale kirke*

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

*Den lokale kirken bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret.
Den lokale kirken bør eie kirkebyggene og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret.
Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret.
Vet ikke / ønsker ikke å svare*

SVAR: Forslag: *Den lokale kirken bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret.*

Staten og Den norske kirke – Spørsmål til høringsinstansene

Navn på høringsinstans: Kirkelig fellesråd i Sarpsborg

Type høringsinstans

- Kommune
- Menighetsråd/kirkelig fellesråd/bispedømmeråd
- Prost/biskop
- Tros- eller livssynssamfunn utenfor Den norske kirke
- Frivillig organisasjon innenfor Den norske kirke
- Annen offentlig instans
- Annen privat instans

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Svar:

Overordnede prinsipper bør legge til grunn at staten gir rom for fri og uavhengig utøvelse av tro og livssyn. Videre at staten med sin eksklusive rett til innkreving av skatter og avgifter er ansvarlig for finansiering av samfunnets fellesgoder og derfor også må sørge for økonomiske akseptable betingelser for at tros- og livssynssamfunn skal kunne i vare ta sine daglige oppgaver.

Norsk lovgivning må ikke gi trossamfunnene begrensninger utover det som er nedfelt i internasjonal rett akseptert av Norge.

2. Den norske kirke som statskirke:

- Bør fortsette
- Bør avvikles
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

- Grunnloven
- Egen kirkelov vedtatt av Stortinget
- Lov om trossamfunn
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

- Gjennom medlemsavgift
- Medlemsavgift med noe støtte fra det offentlige
- Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift
- Offentlig finansiering uten medlemsavgift
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

- Valgordningene bør være som i dag
- Øke bruken av direkte valg til kirkens besluttede organer

Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelle andre ordninger:

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

(Her kan du/dere sette kryss på ett eller flere alternativer)

- Ingen tillegg
- De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene
- Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget
- Det humanistiske verdigrunnlaget
- At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelt annet:

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

- Den lokale kirke (menighetsråd eller kirkelig fellesråd)
- Kommunen
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

- Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
- Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret
- Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
- Vet ikke / ønsker ikke å svare